

ACC. N:R M. 15946:1-6.

Landskap: Bj. län Upptecknare: Eric B. Karlsson, Tring
Härad: Medelstadi Berättare: " " " "
Socken: Tring Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1963 Född år 1880 i Tring

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Markavdel. s. 1-6.

N. No. 45

13/12-63

Skriv endast på denna sida.

Frågelista45

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Såsom tolvårig pojke besökte jag för första gången en s.k. kreatursmarknad. det var i Holmsjö 15 km. från Tving. Den gången var jag med för att driva på en ko som skulle säljas, drängen och jag skulle i väg kl. 4 på morronen. Far kom körande senare på morronen, då hade han mat och dricka med sig att räcka för hela dagen. Marknadsplatsen låg något norr om samhället helt nära järnvägsstationen. Då vi kom fram till platsen sökte drängen upp en lämplig plats att binda kon, där var kor kvigor, oxar och stutar långa rader, jag vill minnas ett 50 tal djur. Bönder och slaktare gick längs raderna mätte och tunnade djuren, begärde och bjöd priser, det blev pokulerande hit och dit med en stor skara djurägare intreserade för varje affär som gjordes upp, Framåt middags-tiden var de flesta djuren sålda, byte förekom också ibland, varför djurbeståndet tunnades av och var på väg emot okända öden. Här träffades bekanta och vid hästvagnarna avsmakades matsäckar och lomneflaskor i rikligt mått varför stämningen framåt em., de sista affärerna gjordes upp med glas i händerna. Icke djurägare gick omkring och såg på allt

NM 45

Frågelista 45

som salufördes, och det var allt möjligt särskilt mycket hemslöjd såsom laggkärl, liar, orven, strumpor, täcken, handdukar, mattor, ostkar, dejlor, vävstolar, spinnrockar, ljusstakar, kardor, tjuder, kettling, vävskjyttlar, vävspännen m. m. Så fanns kaffestånd och karamellstånd vilka besöktes mycket av ungdomen, den pojke som hade flicka i sällskap måste giva henne en stor karamell, den var 10 cm. lång 4 cm. tjock sockersmet omlindad med rött, grönt eller vitt papper, på själva sockerrullen var ett tryckmärke påklustrat, så var det 10 cm. långt frans i båda ändar, en dylik gåva var mycket uppskattad av flickan. Drängar och pigor hade i sina avtal med bonden rätt till fria marknadsdagar, hade de ej tänkt på det i avtalet fick de arbeta in de dagarna. Här i Holmsjö var en vårmarknad och en höstmarknad. Marknaden avslutades på en dag, men det kunde bli sena kvällen innan alla stånden var slutsålda, mycken oreda kunde inträffa då mörkret tilltog och ordningsmakten fick ibland mycket att göra, men det var ej ungdomar som bråkade, det var äldre onyktra personer.

Frågelista 45

Ja som förut nämnts hade vi ej så långt till marknaden så några extra förberedelser förekom ej. kläderna var haldagsvara för de äldre, 18-20 åringar hade det bästa de kunde skaffa sig, de ville göra sig så gott de kunde. Maten blev ju torrskaffning 2 sortes bröd, smör, ost, speckeflask, pannkakor, hembryggt dricka- lomme-flaska med bränvin. Maten förvarades i s.k. matäskor, i hemmen fanns olika storlekar för sådana ändamål, de var av trä och kunde rymma upp till skäppa= 6 kappar, denna äska var oöm och hade sin plats i botten på åkdonet ibland hö och halm, den tålde t.o.m. att sitta på, / jag glömde nämna kokta ägg med bland maten / Matäskan gjordes i ordning kvällen före resan. Små barn fick ej medfölja, de måste orka gå vägen för pådrivning av djur.

Varje skjuts reste till marknaden var för sig, på hemvägen var det alltid några som hade sällskap, ty det fanns kanke något kvar i matäskan o så kunde de avgöra någon affär på hemvägen, något postställe fanns ej på denna korta resa

Frågelista 45

Det kunde hända att några törstiga herrar körde in till Karlskrona på hemvägen för att släcka törsten. Yrkesuppköpare fanns tidigt ute på vägarna till marknaden för att försöka göra goda affärer med ensamma vandrare. Hur långväga resande klarade sina resor känner jag ej till, men härbärge fanns nog i någon gård. Det fanna har mig berättats, att icke långt från Holmsjö norrut fanns en större bostad, som innehades av en änka, hon logerade resande och tillhanda höll resande med både mat och bränvin, stället kallades " Snittin" det var en gammal man vid namn Fr. A. Nilsson, död sedan flera år tillbakes. At marknadsbesökare tog en annan väg hem berodde på att någon bjöd på förplägnad i sitt hem. Åkdonen var s.k. korghäckar, fjädervagnar fanns ej vid denna tiden.

1894 var det kreatursmarknad i Eringsboda 14 km. från Tving, det var samma rörelse där, men mycket mindre djur, men här tillkom grövre smide såsom= beslagna arbetsvagnar, potatiskvarnar, slädon.

Frågelista 45

På resa från Tving till Eringsboda fanns vid dikeskanten en s.k. lyftessten där resandena skulle prova sina krafter, det var en på 20 som orkade med den, den som lyfte stenen blev vida berömd sedan. Några år sedan var det kreatursmarknad i Alnaryd 3 km. från Tving, här blev ej heller så många djur ej heller så mycket ~~ben-~~henslöjd, där uppträdde en blind sångare och dragspelare den s.k. blideⁿ Anton, han drog mycket folk till sig, ty han diktade och tonsatte själv sina visor. Yrkesmässiga marknadsresor gjorde de s.k. knallar, där de i stånd plockade upp sina varor, men någon förmedling mellan familjer och knallen förekom ej mig veterligt, Knallen hade sina stråk och kom årligen tillbaka vid samma tid på året, de inköpte sitt lager av någon grossfirma och sålde mot kontant, även sålde de mot provision vad jag hört.

Varorna bestod av kläder sådana allmogen begagnade såväl man-som kvinnokläder, Här omkring var det judar från Karlskrona vi fick besök av då o då. Marknadsplatsen var en plan med gräs beväxt yta

Frågelista 45

å denna var rader av stolpar med läkter för bindning av djur, så fanns i ytterkanten en rad små bodar av tre väggar med tak. socknen vidhöll allt i gott skick, de som använde bodar fick betala en viss av socknen bestämd hyra för tiden de använde den.

Att marknadsbesökare köpte något med sig hem var ju naturligt, det blev både nyttigsaker och minnessaker, bland nyttigsaker kan nämnas blecksaker = rivjärn, vispar, oljkannor, skedar, knivar, Avträ baljor, vävskedar, smörbyttor. Av tyg huvuddukar och förkläden, Minnessaker , gipsfigurer, porslinssaker och dockor.

Att tjänstefolk staddes, och särskilda yrkesfolk vidtalades om arbete förekom. att även giftermål planerad es är omtalat, den bästa matäskan och den vackraste hästen vars ägare hade en dotter eller en pojke med sig blev mycket uppvaktad oavsett varifrån han var.

Några händelser har hört berättas från marknadsvägen, en bonde hade på marknaden inköpt en påse lin färdigt att spinna, då sent på kvällen han passerade Nävragöls by sa någon bakom honom - " den säcken behöver inte du att sitta på " samtidigt fösvann säcken.